

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

**วิเคราะห์เนื้อหาข่าวและบทความเกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพ
สิ่งแวดล้อมที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์รายวันของจังหวัดเชียงใหม่**

สุธิดา สมบูรณ์

**ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการสื่อสารศึกษา**

**บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
พฤษภาคม 2555**

วิเคราะห์เนื้อหาข่าวและบทความเกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพ
สิ่งแวดล้อมที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์รายวันของจังหวัดเชียงใหม่

สุธิดา สมบูรณ์

การค้นคว้าแบบอิสระนี้เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการสื่อสารศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
พฤษภาคม 2555

วิเคราะห์เนื้อหาข่าวและบทความเกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม
ที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์รายวันของจังหวัดเชียงใหม่

สุธิดา สมบูรณ์

การค้นคว้าแบบอิสระนี้ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการสื่อสารศึกษา

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ

.....ประธานกรรมการ

รองศาสตราจารย์ภูพ่ายพ์ ยอดมิ่ง

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

.....

รองศาสตราจารย์ธีรภัทร วรรณฤมล

.....กรรมการ

รองศาสตราจารย์ธีรภัทร วรรณฤมล

.....กรรมการ

นายบัณรศ บัวคลี่

23 พฤษภาคม 2555

©ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าแบบอิสระฉบับนี้คงไม่สามารถสำเร็จลุล่วงลงได้หากไม่ได้รับความเมตตากรุณาจากบุคคลต่างๆดังต่อไปนี้

ขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ธีรภัทร วรรณฤมล ที่ให้เกียรติเป็นทั้งอาจารย์ที่ปรึกษาทั่วไป อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ และเป็นกรรมการสอบ

ขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ภูพาชีพ ขอดมิ่ง ที่ให้เกียรติเป็นประธานกรรมการสอบ และขอบพระคุณคุณบัณรศ บัวคลี่ ผู้สื่อข่าวอาวุโส/คอลัมน์นิสต์ หนังสือพิมพ์เอเอสทีวีผู้จัดการ ที่ให้เกียรติเป็นกรรมการสอบ ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัย

ขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์นาฏยา ตนานนท์ อาจารย์ ดร.ศุภฤกษ์ โปธิไพรัตนา และรองศาสตราจารย์นรินทร์ นำเจริญ อาจารย์ผู้มุ่งหวังจะให้ศิษย์ประสบความสำเร็จโดยไม่รู้สีกเหน็ดเหนื่อยกับการช่วยเหลือข้าพเจ้า คอยชี้แนะแนวทางตั้งแต่เริ่มต้นจนงานสำเร็จด้วยความเอาใจใส่

ขอบพระคุณ คุณอินสม ปัญญาโสภา บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยนิวส์ และคุณสันทัตศักดิ์สูง บรรณาธิการหนังสือพิมพ์เชียงใหม่นิวส์ ที่เสียสละเวลาในการให้สัมภาษณ์ ทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้

ขอบพระคุณคณาจารย์คณะกรรมการสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ทุกท่าน ที่คอยอบรมสั่งสอนวิชาความรู้ให้แก่ข้าพเจ้า

ขอบพระคุณ คุณเกษรี ตติยะอนันต์ เจ้าหน้าที่ประสานงานนักศึกษาปริญญาโท คณะการสื่อสารมวลชน ที่คอยให้คำปรึกษาและประสานงานด้วยน้ำใจไมตรีอันดีเสมอ

ขอขอบคุณพ่อและแม่ ผู้เป็นที่รักที่สุดในชีวิต ผู้เป็นกำลังใจและให้การสนับสนุนในทุกเรื่องเสมอมา และที่ลืมไม่ได้คือ น้องมินา ลูกสาวที่น่ารักและเป็นเด็กดี ที่คอยเป็นแรงใจให้ข้าพเจ้าสามารถผ่านพ้นอุปสรรคมาจนถึงวันนี้ และขอบคุณกัลยาณมิตรเพื่อนๆ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการสื่อสารศึกษา คณะการสื่อสารมวลชน รุ่นที่ 2 (2550) ทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือในทุก ๆ ด้าน

ท้ายที่สุดนี้ หากมีสิ่งขาดตกบกพร่องหรือมีข้อผิดพลาดประการใดข้าพเจ้าขออภัยเป็นอย่างสูง และข้าพเจ้าหวังว่าการค้นคว้าแบบอิสระที่อยู่ในมือท่านนี้จะให้ประโยชน์แก่ท่านบ้างไม่มากนัก

น้อย

250680

1,208 ข่าว บทความ จำนวน 302 เรื่อง และบทบรรณาธิการ จำนวน 117 เรื่อง รวมจำนวนทั้งหมด 1,627 เรื่อง โดยประเด็นเกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่หนังสือพิมพ์รายวัน จังหวัดเชียงใหม่เน้นนำเสนอมากที่สุด ได้แก่ การป้องกันแก้ไขปัญหาและการพัฒนาสิ่งแวดล้อม รองลงมาคือสถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อม ถัดมาคือการสูญเสียความสมดุลของระบบนิเวศ และผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อม โดยเนื้อหาเกี่ยวกับการป้องกันแก้ไขปัญหาและการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่พบ ส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับการรณรงค์และประชาสัมพันธ์ การให้หน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินงานตามหน้าที่มากขึ้น และการส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนและภาคเอกชน เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อม จะนำเสนอในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ภัยธรรมชาติ และสถานการณ์มลพิษทางสิ่งแวดล้อม การสูญเสียความสมดุลของระบบนิเวศ จะนำเสนอในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการทำลายทรัพยากรป่าไม้ ปัญหาการลักลอบค้าสัตว์ป่าและพืชป่า ปัญหาภาวะโลกร้อน และปัญหาทรัพยากรแร่ธาตุและพลังงาน ผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อม จะนำเสนอในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต ผลกระทบต่อคุณค่าการใช้ประโยชน์ของมนุษย์ และผลกระทบต่อทรัพยากรสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ

สำหรับการเปรียบเทียบประเด็นการนำเสนอเนื้อหาของข่าว บทความ และบทบรรณาธิการ พบว่า ทั้งข่าว บทความ และบทบรรณาธิการ เน้นนำเสนอในประเด็นการป้องกันแก้ไขปัญหาและการพัฒนาสิ่งแวดล้อมมากที่สุด รองลงมาคือ สถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อม ส่วนเนื้อหาอีกสองประเด็นคือ การสูญเสียความสมดุลของระบบนิเวศ และผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อม ทั้งข่าว บทความ และบทบรรณาธิการนำเสนอค่อนข้างน้อย กล่าวคือ นำเสนอไม่ถึงร้อยละ 15

การศึกษาครั้งนี้พบว่าหนังสือพิมพ์รายวันจังหวัดเชียงใหม่ยังไม่สามารถแสดงบทบาทในการนำเสนอเนื้อหาเพื่อส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมได้อย่างสมบูรณ์ เมื่อพิจารณาภาพรวมของประเด็นและเนื้อหาที่ถูกนำเสนอพบว่า ส่วนใหญ่เป็นการรายงานข้อมูลทั่วไปไม่เจาะลึก อีกทั้งยังเป็นการนำเสนอข่าวที่สะท้อนเฉพาะเหตุการณ์ที่เจ้าหน้าที่รัฐ หรือหน่วยงานต่างๆ เป็นผู้แถลง ซึ่งในบางครั้งคุณค่าของข่าวก็จะเป็นเพียงแค่การประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานหรือบุคคล การให้พื้นที่กับข่าวประเภทนี้จึงต้องพิจารณาอย่างรอบคอบถึงแนวโน้มความเป็นไปได้ของข่าวซึ่งจะส่งผลกระทบต่อประโยชน์ที่ผู้อ่านจะได้รับ

Independent Study Title	Content Analysis of News and Articles on Promotion and Conservation of Environmental Quality as Seen in Chiang Mai's Daily Newspapers
Author	Ms.Suthida Somboon
Degree	Master of Arts (Communication Studies)
Independent Study Advisor	Assoc. Prof. Terapatt Vannaruemol

Abstract

250680

This research aims to study the conformance between the policy and the appearance of a daily news and article and to compare the content of news and article on promotion and conservation of environmental quality as seen on the daily newspaper in Chiang Mai province.

This research used both quantitative and qualitative research methodology. It is used the purposive sampling in selecting the daily newspaper in Chiang Mai province as the samplers of this study that are Chiang Mai News newspaper and Thai News newspapers. The quantitative research had been conducted by collecting the data of the frequency of news and article on promotion and conservation the environmental quality that appeared in the daily newspaper during July 1st, 2009 to June 30th, 2010 in total 730 copies. The qualitative had been done by interviewing the editors of the daily newspapers to analyze the policy of the newspaper on promotion and conservation of environmental quality.

It was found that there was no concrete policy of the newspaper on promotion and preservation the environmental quality and there were some regulations on presenting news and article on environmental quality, but it was not found in practically. News and articles on environments were seen fewer on Chiang Mai's daily newspaper. They had been focusing most on social news, economic news and advertisement. It was found in lower numbers of the news and article on environmental quality the comparison with other news topics. There were 1,208

250680

news, 302 articles and 117 editorial articles in total number of 1,627, which had been categorized into 4 subjects; the prevention and environmental development, the situation of environmental quality, the loss of balance of the ecosystem and the environmental effects. The major subject of the prevention and environmental development was most found in the newspaper involving with the campaign and public relations from related organizations, the enhancement of involving organization and the participatory from people and private sector in natural resources and environmental management. As in the subject of the situation of environmental quality, it consisted of the situation of natural disaster and pollution. In the subject of loss of balance of the ecosystem, it appeared in the subject covering on the forestry destruction, the trafficking of wild animal and wild plants, global warming issue and the problems of mineral and energy resources. Lastly in subject of the environmental effects it was found in the subject of environmental effect, utilization effect and physical effect to the environment.

In comparison of all subject presented on newspaper, it was found there were most presented on the prevention and environmental development and secondly in the situation of environmental quality. But the other 2 subjects of the loss of balance of the ecosystem and the environmental effects had been presented in very few less than 15 percent of total news and article.

In this study it was also found that the daily newspaper in Chiang Mai had not played an important role on promotion and conservation the environmental quality. News and articles, which presented on the daily newspaper, had not provided value and much information but it had just generally reported in what government or officials said. It can be considered as the news value presented in the newspaper as the public relation's tools of the government and officials. Consequently, there should be more careful consideration in providing more space for these news and article for the most beneficial to readers.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ค
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
สารบัญ	๗
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
1. ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
2. ปัญหานำวิจัย	5
3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
4. ขอบเขตการวิจัย	6
5. นิยามศัพท์	6
6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
1. แนวคิดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	9
2. แนวคิดเกี่ยวกับรายงานข่าวสิ่งแวดล้อม	28
3. แนวคิดเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์	39
4. แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชน	47
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	66
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	74
1. แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา	74
2. ประชากรที่ใช้ในการศึกษา	75
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล	76
4. การวิเคราะห์ข้อมูล	76

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
5. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล	77
6. การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	78
7. การนำเสนอข้อมูล	79
บทที่ 4 ผลการวิจัย	80
ส่วนที่ 1 การสัมภาษณ์(Interview)บรรณาธิการหนังสือพิมพ์เชียงใหม่นิวส์ และหนังสือพิมพ์ไทยนิวส์	81
ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ที่ปรากฏในข่าวบทความและบทบรรณาธิการ	86
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	125
1. สรุปผลการวิจัย	125
2. อภิปรายผลการวิจัย	132
3. ข้อเสนอแนะ	137
บรรณานุกรม	138
ภาคผนวก	142
ภาคผนวก ก	143
ภาคผนวก ข	153
ภาคผนวก ค	161
ภาคผนวก ง	170
ประวัติผู้เขียน	171

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
2.1 สรุปพื้นที่การนำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์เชียงใหม่และไทยนิวส์	65
3.1 รายชื่อหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นของจังหวัดเชียงใหม่	75
4.1 สรุปจำนวนข่าวเกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ถูกนำเสนอ ในหนังสือพิมพ์เชียงใหม่และหนังสือพิมพ์ไทยนิวส์	87
4.2 แสดงประเด็นเกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ถูกนำเสนอในข่าว	88
4.3 แสดงการเสนอวิธีการป้องกันแก้ไขปัญหาและการพัฒนาสิ่งแวดล้อม	89
4.4 แสดงประเด็นเกี่ยวกับสถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อม	93
4.5 แสดงประเด็นเกี่ยวกับการสูญเสียความสมดุลของระบบนิเวศ	95
4.6 แสดงประเด็นเกี่ยวกับผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อม	97
4.7 สรุปจำนวนบทความเกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ที่ถูกนำเสนอในหนังสือพิมพ์เชียงใหม่และหนังสือพิมพ์ไทยนิวส์	101
4.8 แสดงประเด็นเกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ถูกนำเสนอใน บทความ	102
4.9 แสดงการเสนอวิธีการป้องกันแก้ไขปัญหาและการพัฒนาสิ่งแวดล้อม	103
4.10 แสดงประเด็นเกี่ยวกับสถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อม	107
4.11 แสดงประเด็นเกี่ยวกับผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อม	109
4.12 แสดงประเด็นเกี่ยวกับการสูญเสียความสมดุลของระบบนิเวศ	112
4.13 สรุปจำนวนบทบรรณาธิการเกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ที่ถูกนำเสนอในหนังสือพิมพ์เชียงใหม่และหนังสือพิมพ์ไทยนิวส์	115
4.14 แสดงประเด็นเกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ถูกนำเสนอ ในบทบรรณาธิการ	116
4.15 แสดงการเสนอวิธีการป้องกันแก้ไขปัญหาและการพัฒนาสิ่งแวดล้อม	117
4.16 แสดงประเด็นเกี่ยวกับสถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อม	119
4.17 แสดงประเด็นเกี่ยวกับผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อม	121
4.18 แสดงประเด็นเกี่ยวกับการสูญเสียความสมดุลของระบบนิเวศ	123

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
2.1 แบบจำลองการกำหนดควาระโดยสื่อมวลชนของ แมคคอมบ์ส และ ฮอว์	54
2.2 สื่อมวลชนในฐานะผู้รักษาช่องทางการสื่อสาร	58
2.3 แสดงกระบวนการทำงานของผู้รักษาช่องทางการสื่อสารที่ซับซ้อน และหลากหลายของสื่อมวลชน	60
2.4 แสดงรูปแบบของผู้รักษาช่องทางการสื่อสารของกัลดิงและรูจ	61
2.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย	73